

**การรับรู้ความเสี่ยงและการแก้ปัญหาการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์
ของกำลังพลในกองทัพบก**
**CYBER BULLYING RISK PERCEPTION AND PROBLEM SOLVING OF
ROYAL THAI ARMY PERSONNEL**

จิราภา พึงบางกรวย¹

Jirapa Phungbangkruay

(Received: April 27, 2020; Revised: June 4, 2020; Accepted: June 8, 2020)

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการรับรู้ความเสี่ยงและการแก้ปัญหาการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบก มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาเบื้องต้นถึงอัตราการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบก 2) ศึกษารูปแบบการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบก 3) ศึกษาการแก้ปัญหาของกำลังพลในกองทัพบกเมื่อถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ และ 4) ศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ ทำการสำรวจและเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม เก็บข้อมูลจากกำลังพลทุกระดับชั้นยศที่สังกัดอยู่ในกองทัพบก ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางแบบไม่รู้ขนาดของประชากรของ Taro Yamane ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 มีขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 ตัวอย่าง ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงจากกำลังพลของกองทัพบกในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทำการทดสอบสมมติฐานด้วยสถิติสมการการถดถอยเชิงพหุคูณ

ผลการศึกษาพบว่า กำลังพลทั้งหมดเป็นเพศชาย จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 27 ปี มีรายได้ 10,000-15,000 บาท/เดือน ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร ชั้นยศในระดับสิบตรีถึงจ่าสิบเอก จะใช้สื่อสังคมออนไลน์ผ่านโทรศัพท์มือถือ กำลังพลในกองทัพบกมีอัตราการถูกกลั่นแกล้ง ร้อยละ 45 และรูปแบบของการถูกกลั่นแกล้งส่วนใหญ่จะเป็นการถูกล้อเลียนวิธีการแก้ปัญหาเมื่อถูกกลั่นแกล้ง ได้แก่ การจัดการกับเทคโนโลยีเป็นลำดับแรก รองลงมาคือการจัดการกับตนเอง และลำดับสุดท้ายคือการจัดการกับผู้กลั่นแกล้ง

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า พฤติกรรมเสี่ยงที่มีอิทธิพลก่อให้เกิดการรับรู้ถึงความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ ได้แก่ การมีเพื่อนที่รู้จักกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์ การนัดเจอกับคนแปลกหน้าที่รู้จักกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และการพูดคุยกับคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จักกันผ่านสื่อสังคมออนไลน์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

คำสำคัญ: การกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ การรับรู้ความเสี่ยง กำลังพลกองทัพบก

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะการจัดการและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยบูรพา จ.ชลบุรี 20131

Assistant Professor, Ph.D., Faculty of Management and Tourism, Burapha University, Chonburi, 20131 Thailand.

Corresponding Author E-mail: jirapap@hotmail.com

Abstract

The study of cyber bullying risk perception and problem solving of Royal Thai Army personnel aims to 1) preliminary study the cyber bullying rate of Thai Army personnel 2) study the cyber bully pattern of Royal Thai Army personnel 3) study the problem solving of Royal Thai Army personnel 4) study the risk behavior affecting perceived risk of cyber bully. The research adopted survey approach and using questionnaire to collect data from all rank of Royal Thai Army personnel in Bangkok and perimeter. This study used a Taro Yamane table for estimating the sample sizes with confidential level at 95 percentage. The sample consisted of 400 sets by purposive random sampling from all Royal Thai Army personnel in Bangkok and perimeter. Descriptive statistics employed in this research were percentage, mean, and standard deviation and testing hypothesis by multiple regression analysis.

The results found that all of respondents were male. Most of respondents graduated from secondary school or equal. Age means at 27 years old. The average revenue per month during 10,000-15,000 baht. Most of them were in private first class and sergeant major first class who worked in Bangkok and connected to social media by cellphone. 45 percent of Royal Thai Army Personnel experienced cyber bullying. The most frequent form was verbal bullying. The problem solving methods were technological management, self-management, and the bully management, respectively.

The hypotheses testing found that risk behaviors affecting perceived risk of cyber bullying were having friends from social media, meeting with acquaintances from social media and chat with strangers from social media at the statistical significance level of .01.

Keywords: Cyber Bullying, Risk Perception, Royal Thai Army Personnel

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทคโนโลยีด้านการสื่อสารในประเทศไทยนั้น มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและไร้ขีดจำกัด จึงทำให้ประชาชนในประเทศไทยมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตที่มากขึ้น โดยในประเทศไทยมีผู้ใช้งานอินเทอร์เน็ตสูงถึง 52 ล้านคน โดยเฉพาะการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อใช้สื่อสารสังคมออนไลน์จะมีการใช้งานสูงถึงร้อยละ 91.2 (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2562, น. 2) ซึ่งการใช้อินเทอร์เน็ตนั้น ผู้ใช้สามารถแสดงความคิดเห็นของตนเอง ลงในพื้นที่สื่อสารสังคมออนไลน์ได้อย่างหลากหลาย เช่น การแสดงความคิดเห็นใน Facebook หรือการตั้งกระทู้ในเว็บบอร์ดของเว็บไซต์พันทิป ซึ่งเป็นแหล่งชุมชนออนไลน์ที่มีสมาชิกเป็นจำนวนมาก และเมื่อมีการเริ่มแสดงความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ จะทำให้มีคนเข้ามาร่วมแสดงความคิดเห็นทั้งในส่วนของการแสดงความคิดเห็นเชิงสนับสนุนและความคิดเห็นแย้งในประเด็นดังกล่าวเป็นจำนวนมาก จนกระทั่งพบว่า การแสดงความคิดเห็นในพื้นที่สาธารณะดังกล่าวทำให้เกิดการกระตุ้นให้มีการกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ (Cyber Bullying)

พฤติกรรมการกลั่นแกล้งกันของกลุ่มคนในสังคมนั้นมีมานานแล้ว แต่เป็นลักษณะการกลั่นแกล้งทางกายภาพ คือ เป็นการกลั่นแกล้งที่มีการเผชิญหน้าแบบตัวต่อตัว (Face to Face Bullying) เช่น การชกต่อย การล้อเลียน ด่าทอ หรือการพูดนินทาให้ผู้ถูกกลั่นแกล้งเกิดความเสียหาย อันก่อให้เกิดความเข้าใจผิดจากคนอื่นในสังคม แต่ในปัจจุบันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบไปเป็นการกลั่นแกล้งโดยใช้อินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือหรือเป็นสื่อกลางในการกลั่นแกล้งในสังคมแบบออนไลน์ที่เรียกว่า **“การกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ (Cyber Bullying)”**

การกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์มีแนวโน้มที่จะมีจำนวนมากขึ้น และทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้นเพราะเป็นการกลั่นแกล้งที่ผู้กลั่นแกล้งไม่ต้องพบเจอหรือเผชิญหน้ากันโดยตรงเช่นในอดีตอีกต่อไปแต่เป็นลักษณะการกลั่นแกล้งที่กระทำบนพื้นที่ไซเบอร์ โดยผู้กลั่นแกล้งไม่จำเป็นต้องมีการแสดงตัวตนของตนเองออกมา และมักจะใช้นามแฝงในการกลั่นแกล้ง ซึ่งทำให้ยากต่อการพิสูจน์ตัวตนว่าผู้ที่กลั่นแกล้งนั้นเป็นใคร โดยหลายครั้งผู้ที่ทำการกลั่นแกล้งผู้อื่น จะทำการซ่อนความเป็นตัวตนในการที่จะกลั่นแกล้งผู้อื่น ด้วยการใช้นามแฝงหรือสร้างบัญชีปลอมขึ้นมา เพื่อกระทำการกลั่นแกล้งดังกล่าว

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้งในประเทศไทยและในต่างประเทศในช่วงหลายปีที่ผ่านมา พบว่าการศึกษาเรื่องของการกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ส่วนใหญ่ นั้น จะเป็นการศึกษาในกลุ่มของเยาวชนเป็นหลัก (ณัฐรัชต์ สาเมาะ และคณะ, 2557; พิมพ์พัลย์ บุญมงคล และคณะ, 2558; วัฒนาวิ ศรีวัฒนพงศ์ และพิมพ์กา ธาณินพงศ์, 2558; ฤทัยชนนี สิทธิชัย และธัญยากร ตุดเกื้อ, 2560; เมทินี สุวรรณกิจ, 2560; ปองกมล สุรัตน์, 2561; ธัญยากร ตุดเกื้อ และคณะ, 2562) โดยมีผลการศึกษาในอดีตที่พบว่าเยาวชน คือเหยื่อที่เป็นกลุ่มหลักของการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ ซึ่งผลของการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์หลายครั้ง นำมาสู่สภาวะทางอารมณ์ตามมา เช่น การทำร้ายตัวเอง หรือเลวร้ายที่สุดคือการฆ่าตัวตาย เป็นต้น แต่จากการทบทวนวรรณกรรมนั้น ผู้วิจัยพบว่า การศึกษาวิจัยในกลุ่มของผู้ใหญ่ มีผู้ให้ความสนใจศึกษาการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ค่อนข้างน้อย แต่ก็ยังพบว่ามีผู้ได้ทำการศึกษาไว้บ้าง แต่จะเป็นการศึกษาแบบภาพรวม โดยไม่ได้แยกศึกษาวิจัยผู้ใหญ่แค่เพียงกลุ่มเดียว แต่จะเป็นการศึกษารวมกันระหว่างวัยผู้ใหญ่และนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยมีอายุระหว่าง 17-36 ปี (ชินดนัย สิริสมฤทัย, 2561, น.ง) แต่จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่กระจายไปทุกกลุ่มอายุและทุกชนชั้น โดยเฉพาะความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ใกล้ตัวที่สุด คือ โทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ตโฟน ทำให้กลุ่มผู้ใหญ่มีการเข้าถึงสื่อสังคมออนไลน์ได้มากขึ้น จึงทำให้มีความสะดวกและมีความง่ายต่อการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ได้มากขึ้นเช่นกัน และจากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตในเรื่องของการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์นั้น มีการศึกษาเกี่ยวกับเพศที่มักจะถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ด้วยเช่นกัน โดยการศึกษาส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การศึกษาในกลุ่มเพศหญิง เพราะนักวิจัยส่วนใหญ่มองว่าเพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนแอ จึงตกเป็นเหยื่อของการถูกกลั่นแกล้งได้ง่าย จึงพบงานวิจัยที่ทำการศึกษากับการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ในกลุ่มเพศชายค่อนข้างน้อยและไม่มียานที่ศึกษาเฉพาะเพศชายอย่างเดียว เนื่องจากคนส่วนใหญ่มองว่าเพศชายเป็นเพศที่เข้มแข็ง อีกทั้งเป็นวัยผู้ใหญ่ที่น่าจะสามารถปกป้องตนเองได้ดีอีกด้วย โดยเฉพาะการศึกษาการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ในกลุ่มกำลังพลในกองทัพบกนั้น ในประเทศไทยยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาไว้ เพราะคนส่วนใหญ่มองว่า กำลังพลในกองทัพบกเป็นเพศชายที่มีความเข้มแข็งที่ได้รับการฝึกฝนทั้งทางด้านร่างกายและการบริหารจัดการกับปัญหา จึงน่าจะสามารถป้องกันตนเองได้มากกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งการกลั่นแกล้งในอดีตจะเป็นในลักษณะผู้ที่แข็งแรงกว่าจะเป็นผู้ที่รังแกผู้อ่อนแอกว่า ดังนั้น การถูกกลั่นแกล้งในทางกายภาพจึงมีโอกาสในการเกิดขึ้นกับกำลังพลในกองทัพบกได้น้อยแต่ความก้าวหน้าของการใช้

เทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น ทำให้การกลั่นแกล้งเปลี่ยนรูปแบบไปเป็นการกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์มากขึ้น การกลั่นแกล้งจึงไม่ได้จำกัดอยู่แค่เพียงผู้ที่อ่อนแอกว่าเท่านั้นจะเป็นผู้ถูกรังแก ผู้ที่แข็งแรงกว่าก็เป็นผู้ที่มีโอกาสในการถูกกลั่นแกล้งได้เช่นกัน โดยจากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตแสดงให้เห็นว่า ผลกระทบของการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์นั้น มีผลกระทบทางด้านจิตใจของผู้ถูกกลั่นแกล้งเป็นอย่างมาก โดยจะเริ่มมีผลกระทบจากน้อยไปหามาก เช่น เริ่มจากความหงุดหงิดใจหรือความเครียด ไปจนกระทั่งถึงระดับการคิดฆ่าตัวตาย เป็นต้น ซึ่งโดยปกติการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์จะเริ่มต้นเกิดจากเรื่องส่วนตัวหรือเรื่องทั่วไปเป็นลำดับแรก และจะค่อย ๆ มีผลกระทบไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งมีผลกระทบไปถึงเรื่องงานในหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบอยู่และในท้ายที่สุด ก็อาจจะเกิดผลกระทบที่ไม่สามารถประเมินได้กับกองทัพบก จึงทำให้การศึกษาการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบกเป็นสิ่งสำคัญที่จะละเลยไปไม่ได้ ความเข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบกจะช่วยให้กองทัพบกสามารถวางแผนทางป้องกันผลกระทบในอนาคตที่อาจจะเกิดขึ้นได้เป็นอย่างดีอีกด้วย

การศึกษาในครั้งนี้ จึงเป็นการศึกษาครั้งแรกในกลุ่มเพศชายและที่เป็นกำลังพลในกองทัพบกเพื่อเป็นการศึกษาในเบื้องต้น (Preliminary Research) ถึงการเกิดการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบกกว่ามีการถูกกลั่นแกล้งหรือไม่ และจากการทบทวนวรรณกรรมในอดีตที่พบวิธีการแก้ปัญหาการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ที่แตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่ม จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการรับรู้ความเสี่ยงและการแก้ปัญหาการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบกในครั้งนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษารับรู้ความเสี่ยงและการแก้ปัญหาการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบก มีวัตถุประสงค์ของงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อเป็นการศึกษาเบื้องต้นถึงอัตราการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบก
2. เพื่อศึกษารูปแบบการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบก
3. เพื่อศึกษาการแก้ปัญหาของกำลังพลในกองทัพบกเมื่อถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์
4. เพื่อศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบก

การทบทวนวรรณกรรม

การกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ (Cyber Bullying) หมายถึง พฤติกรรมใด ๆ โดยปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มคนที่กระทำการซ้ำ ๆ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือดิจิทัล และประกอบด้วยการส่งข้อความที่มีลักษณะต่อต้านหรือก้าวร้าวและมีเจตนาทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายหรือความไม่สบายใจ (Tokunaga, 2010) นอกจากนี้ การกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ ยังหมายถึง การคุกคามทางไซเบอร์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อข่มขู่หรือทำร้ายผู้อื่น โดยมีจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ห้องสนทนาออนไลน์ (Chat Room) โทรศัพท์เคลื่อนที่ (Cell Phone) ระบบส่งข้อความทันที (Instant Messaging) และการส่งข้อความ (Text Messaging) เป็นเครื่องมือในการทำให้ขายหน้า หวาดกลัว และทำให้เหยื่อหรือผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งเกิดความรู้สึกที่ช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ (Strom & Strom, 2005) อีกทั้งยังมีผู้ให้

คำจำกัดความที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันไว้ว่า พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ หมายถึง การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งบนโลกไซเบอร์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้อื่นได้รับความทุกข์ใจ ความอับอาย ไม่พอใจ เจ็บใจ เสียชื่อเสียง และขาดความน่าเชื่อถือ (ฤทัยชนัน ลิทธิชัย และธันยกร ตุดเกื้อ, 2560, น. 88)

การกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ หรือ Cyber Bullying มีนักวิชาการใช้ศัพท์ในการเรียกปรากฏการณ์การกลั่นแกล้งนี้ ด้วยคำศัพท์ที่หลากหลาย เช่น การรังแกออนไลน์ (Online Bullying) (Pual, 2011) การคุกคามออนไลน์ (Online Harassment) (Wolak et al., 2007) ความก้าวร้าวอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Aggression) (David-Ferdon & Hertz, 2007) การรังแกอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bullying) (Raskauskas & Stoltz, 2007) หรือความก้าวร้าวไซเบอร์ (Cyber Aggression) (Pornari & Wood, 2010) ถึงแม้ว่านักวิจัยจะใช้คำเรียกที่มีลักษณะที่แตกต่างกัน แต่ทั้งหมดก็มีความหมายที่คล้ายกัน ซึ่งหมายถึงการกลั่นแกล้งที่มีการกระทำซ้ำ ๆ บนพื้นที่ไซเบอร์นั่นเอง

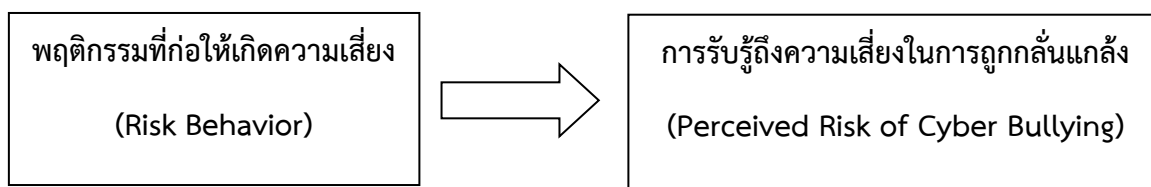
จากการทบทวนวรรณกรรมถึงรูปแบบของการกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ พบว่า มีการแบ่งรูปแบบไว้ 2 ลักษณะ คือ แบ่งตามการกระทำที่ปรากฏ และแบ่งตามความรุนแรงของการกระทำ โดยรูปแบบของของการกลั่นแกล้งออนไลน์ตามการกระทำที่ปรากฏมี 9 รูปแบบ ได้แก่ 1) การโจมตีด้วยข้อความที่รุนแรงหรือหยาดคาย 2) การคุกคามทางเพศ 3) การเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวที่เป็นความลับของผู้อื่น 4) การเผยแพร่ข้อมูลเท็จ ทำให้ผู้อื่นเสียหาย/อับอาย/และถูกดูหมิ่นเกลียดชัง 5) การสวมรอยตัวตนของผู้อื่นเพื่อไปสร้างความเสียหาย 6) การติดตามข่มขู่ผู้อื่นอย่างจริงจังและรุนแรง 7) การลบ/บล็อก/ขัดขวางผู้อื่นจากกลุ่มสังคมออนไลน์ 8) การทำร้ายร่างกายแล้วถ่ายภาพหรือวิดีโอประจานออกสื่อออนไลน์หรือส่งต่อกันทางมือถือ และ 9) การนำภาพหรือวิดีโอเชิงอนาจารไปเผยแพร่ส่งต่อโดยไม่ได้รับอนุญาต (Kowalski et al., 2008) และการแบ่งรูปแบบตามความรุนแรงของการกระทำมีทั้งหมด 5 รูปแบบ ได้แก่ 1) การโจมตีโดยใช้วาจาหยาดคายอย่างรุนแรง 2) การคุกคามทางเพศออนไลน์ 3) การแอบอ้างตัวตนของผู้อื่น 4) การนำข้อมูลที่เป็นความลับของผู้อื่นไปเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ และ 5) การหลอกลวงในรูปแบบต่าง ๆ (ณัฐรัชต์ สาเมาะ และคณะ, 2558, น. 356) จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า การเผยแพร่ข้อมูลเท็จและการเผยแพร่ข้อมูลส่วนตัวที่เป็นความลับ เมื่อพิจารณาให้ดีจะเห็นว่าเป็นรูปแบบของการนำข้อมูลที่เป็นความลับไปเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ ในข้อ 4 ของ Kowalski et al. (2008) นั้นเอง เมื่อทำการจัดรูปแบบการกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์แท้จริงแล้ว จึงมีเพียง 7 รูปแบบเท่านั้น

ในส่วนของการแก้ไขปัญหาเมื่อถูกกลั่นแกล้งนั้น จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีวิธีการแก้ไขปัญหา 4 วิธี ได้แก่ การจัดการกับตนเอง การจัดการกับเทคโนโลยี การจัดการกับผู้รังแก และการจัดการโดยการปรึกษาเพื่อน (ณัฐรัชต์ สาเมาะ และคณะ, 2558, น. 358) ซึ่งคนที่ถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์จะมีวิธีการรับมือและแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกันไปตามบริบทที่ตนเองถูกกระทำ

โดยจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่บุคคลนั้น มีพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง (ปองกมล สุรัตน์ และคณะ, 2561, น. 67) พฤติกรรมเสี่ยงพื้นฐาน เช่น การมีเพื่อนหรือการพูดคุยกับคนแปลกหน้าที่ไม่เคยรู้จัก ไปจนถึงพฤติกรรมที่มีความเสี่ยงมากขึ้น คือ มีการนัดเจอเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน หรือการให้ผู้อื่นใช้โทรศัพท์มือถือในขณะที่ยัง Log In ในสื่อสังคมออนไลน์ หรือการลืม Log out เมื่อใช้สื่อสังคมออนไลน์ด้วยเครื่องสาธารณะ เป็นต้น และคนที่มีความเสี่ยงที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงนี้เอง จะทำให้เกิดเป็นแรงจูงใจที่จะทำให้ผู้ที่จ้องจะรังแกกระทำการกลั่นแกล้ง (ณัฐรัชต์ สาเมาะ และคณะ, 2558, น. 356) รวมถึงพฤติกรรมการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์บางอย่างที่ผู้ถูกกลั่นแกล้งไม่คิดว่าเป็นพฤติกรรมเสี่ยง เช่น การมี

เพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อน เป็นต้น โดยผู้ถูกกลั่นแกล้งมองว่าเป็นมิตรภาพบนโลกออนไลน์มากกว่าความเสี่ยง ก็ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการถูกกลั่นแกล้งอีกด้วย ซึ่งการที่มีเพื่อนที่ไม่รู้จักกันมาก่อนเป็นจำนวนมาก ทำให้มีโอกาสในการถูกกลั่นแกล้งได้มากขึ้นเช่นกัน (อมรทิพย์ อมราภิบาล, 2559, น. 68) จากงานวิจัยในอดีต ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น จึงนำมาสู่กรอบแนวคิดและสมมติฐานของงานวิจัยนี้ว่า พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเปิดรับเพื่อนที่ไม่รู้จักในสื่อสังคมออนไลน์ หรือการลืม Log Out เมื่อใช้สื่อสังคมออนไลน์ในเครื่องสาธารณะ เป็นต้น ทำให้ผู้ที่ทำการกลั่นแกล้งมีโอกาสและเห็นช่องทางในการกระทำการกลั่นแกล้ง จึงมีความเสี่ยงในการที่จะถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ได้มากขึ้น จึงนำมาสู่สมมติฐานของงานวิจัยดังนี้

สมมติฐานการวิจัย พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงจะส่งผลเชิงบวกต่อการรับรู้ถึงความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์

ภาพที่ 1. กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้วิจัยทำการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางแบบไม่รู้ขนาดของประชากรของ Taro Yamane ที่ระดับค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 มีขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 400 ตัวอย่าง หลังจากที่ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) เฉพาะกำลังพลในกองทัพบกเพศชาย ในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลเท่านั้น

1. ขอบเขตของงานวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การรับรู้ความเสี่ยงและการแก้ปัญหาการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบก” เป็นการศึกษาในเบื้องต้น (Preliminary Research) เพื่อศึกษาอัตราการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ รวมถึงรูปแบบการถูกกลั่นแกล้ง วิธีการแก้ปัญหของกำลังพลในกองทัพบก และพฤติกรรมเสี่ยงที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ มีขอบเขตของการศึกษาดังต่อไปนี้

1.1 ขอบเขตทางด้านพื้นที่

การศึกษาในครั้งนี้ ทำการศึกษาวิจัยจากกำลังพลในกองทัพบกที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในทุกหน่วยงานของกองทัพบก ที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ได้แก่ นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ทั้งหมดรวม 4 จังหวัด เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ตั้งของหน่วยทหารที่มีความเจริญทางด้านเทคโนโลยีค่อนข้างสูง และสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ง่าย จึงกำหนดให้อยู่ในขอบเขตทางด้านพื้นที่ของการศึกษาในครั้งนี้

1.2 ขอบเขตทางด้านเนื้อหา

ในการศึกษาเรื่องการรับรู้ความเสี่ยงและการแก้ปัญหาการถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบก มีขอบเขตด้านเนื้อหา ดังนี้

- 1) จะทำการศึกษาในมุมของการถูกลั่นแกล้งหรือการเป็นเหยื่อของการถูกลั่นแกล้ง
- 2) จะทำการศึกษาเฉพาะในเรื่องทั่วไปและเรื่องชีวิตส่วนตัว
- 3) เน้นศึกษาการแก้ปัญหาของกำลังพลในกองทัพบกหลังจากถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์

1.3 ขอบเขตของประชากร

เนื่องจากหัวข้อของงานวิจัยเป็นเรื่องการศึกษาการถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของเพศชายที่มีความเข้มแข็งในเชิงกายภาพ ดังนั้น ขอบเขตของประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ จะมีขอบเขตของประชากรของการศึกษาจากกำลังพลในกองทัพบกที่เป็นเพศชายเท่านั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการศึกษาในครั้งนี้ในส่วนของการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปนั้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยก่อนที่จะทำการทดสอบสมมติฐานนั้น ข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดจะนำไปตรวจสอบหาค่านอกขอบเขต (Outliers) เนื่องจาก ถ้าหากข้อมูลมีค่าที่ผิดปกติร่วมอยู่ จะทำให้ผลการวิจัยเกิดความผิดพลาดได้ โดยค่าที่ปรากฏว่าอยู่นอกขอบเขตเป็นค่าแรกจะถูกตัดออกทีละตัว แล้วทำการทดสอบซ้ำอีกครั้งว่ามีค่านอกขอบเขตหรือไม่ และถ้าหากพบค่านอกขอบเขตอีกก็จะทำการตัดออกทันที โดยจะทำการทดสอบซ้ำ จนกระทั่งไม่มีค่านอกขอบเขตปรากฏ เมื่อผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เพื่อหาค่านอกขอบเขตแล้ว พบว่า ข้อมูลทั้งหมดที่เก็บมานั้นไม่มีข้อมูลชุดใดที่อยู่นอกขอบเขตที่กำหนด ดังนั้น จึงสามารถนำข้อมูลทั้งหมด 400 ชุด มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและทดสอบสมมติฐานได้ นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้ทำการวิเคราะห์ข้อตกลงเบื้องต้นของการใช้สถิติทดสอบการถดถอยก่อนที่จะนำไปทดสอบสมมติฐานอีกด้วย

ในงานวิจัยขั้นนี้ ได้ทำการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ โดยความเที่ยงตรงนั้น ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงพินิจ (Face Validity) พิจารณาจากค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยคำถามแต่ละข้อจะต้องมีค่า IOC มากกว่าแต่ 0.50 ขึ้นไปจึงจะถือว่า ข้อคำถามนั้นใช้ในงานวิจัยในครั้งนี้ได้ (สุวิมล ติรกานันท์, 2548, น. 165) ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาข้อคำถาม จำนวน 3 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่า IOC ของงานวิจัยนี้ ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.66-1.00 ส่วนความน่าเชื่อถือ (Reliability) นั้น ผู้วิจัยพิจารณาจากค่า Cronbach's Alpha โดยค่า Cronbach's Alpha จะต้องมีความมากกว่า 0.7 (Hair et al., 2010) ผลการวิเคราะห์พบว่า ตัวแปรอิสระ ได้แก่ พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง (Risk Behavior) มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.88 และตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้ถึงความเสี่ยงในการถูกลั่นแกล้งออนไลน์ (Perceived Risk of Cyber Bullying) มีค่า Cronbach's Alpha เท่ากับ 0.83 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ข้อคำถามที่ใช้ในงานวิจัยนี้ มีความเที่ยงตรงและมีความน่าเชื่อถือในระดับสูง ในส่วนของการทดสอบสมมติฐานนั้น ผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานด้วยสมการการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ในการนำเสนอผลการศึกษารื่อง “การศึกษาการรับรู้ความเสี่ยงและการแก้ปัญหาการถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลของกำลังพลในกองทัพบก” นั้น ผู้วิจัยแบ่งการนำเสนอผลการศึกษออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ผลการวิเคราะห์การถูกลั่นแกล้งของกำลังพลในกองทัพบกบนพื้นที่โซเชียล 3) ผลการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงและความเสี่ยงในการถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล และส่วนสุดท้าย 4) พฤติกรรมเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ถึงความเสี่ยงในการถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นเพศชาย ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 52.3 มีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 27 ปี มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,000-15,000 บาทต่อเดือนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.3 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในกรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 78.3 ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนายทหารชั้นประทวน ยศตั้งแต่ สิบตรีถึงจำสิบเอก คิดเป็นร้อยละ 42.0 ในส่วนของการพักอาศัยของกำลังพลในกองทัพบกนั้น ส่วนใหญ่จะพักอาศัยอยู่กับบิดาและมารดาของตนเอง คิดเป็นร้อยละ 30.3 ในการใช้สื่อสังคมออนไลน์นั้น ส่วนใหญ่จะใช้ผ่านโทรศัพท์มือถืออยู่ระหว่าง 1- 4 ชั่วโมงต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 37.3

2. ผลการวิเคราะห์การถูกลั่นแกล้งของกำลังพลในกองทัพบกบนพื้นที่โซเชียล

ผลการศึกษาพบว่า กำลังพลในกองทัพบกมีอัตราการถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล อยู่ที่ร้อยละ 45 และเมื่อถูกลั่นแกล้งจะรับรู้เองผู้เดียว ไม่ได้เล่าให้ใครฟังมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.5 ช่องทางที่ถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลมากที่สุด สามลำดับแรก ได้แก่ Facebook คิดเป็นร้อยละ 38.3 Line คิดเป็นร้อยละ 29.3 และ Facebook Messenger คิดเป็นร้อยละ 28.5 ตามลำดับ

ผลการศึกษาวิธีการแก้ปัญหาเมื่อถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล พบว่า วิธีการแก้ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ได้แก่ การจัดการกับเทคโนโลยี ($\bar{X}=3.81$, S.D.=0.34) วิธีการจัดการกับเทคโนโลยี เช่น ทำการเปลี่ยนรหัสผ่านบ่อยขึ้น/จะใช้งานสื่อสังคมออนไลน์อย่างระมัดระวังมากขึ้น เป็นต้น ลำดับที่สอง ได้แก่ การจัดการกับตนเอง ($\bar{X}=3.62$, S.D.=0.49) วิธีการจัดการกับตนเอง เช่น ปล่อยวางไม่สนใจหรือหาทางระบายความเครียด เป็นต้น และลำดับสุดท้าย ได้แก่ การจัดการกับคนกลั่นแกล้ง ($\bar{X}=3.02$, S.D.=0.21) วิธีการจัดการกับคนกลั่นแกล้ง เช่น ฟ้องเจ้านายหรือตอบโต้เอาคืน เป็นต้น

ผลการศึกษาในระดับของแรงจูงใจในการกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล พบว่า กำลังพลในกองทัพบกมีความเห็นว่า แรงจูงใจสูงสุดสามลำดับแรก ที่ทำให้ผู้กระทำการกลั่นแกล้งทำการกลั่นแกล้งตนเองนั้น ได้แก่ การกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลไม่ต้องมีการเผชิญหน้ากันระหว่างผู้กระทำและผู้ถูกระทำ ($\bar{X}=4.01$, S.D.=0.29) รองลงมาได้แก่ การกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลติดตามตัวผู้กระทำได้ยาก เพราะต้องใช้เวลาในการสืบหาว่ากระทำโดยผู้ใด ($\bar{X}=3.99$, S.D.=0.24) และลำดับที่สาม ได้แก่ การกระทำการกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลสามารถทำได้โดยสะดวก สามารถกระทำในเวลาใดหรือที่ไหนก็ได้ ($\bar{X}=3.98$, S.D.=0.54)

ในการศึกษารูปแบบของการถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลของกำลังพลในกองทัพบกนั้น ผู้วิจัยทำการศึกษาทั้ง 7 รูปแบบตามที่ปรากฏในการทบทวนวรรณกรรม โดยกำลังพลในกองทัพบกสามารถเลือกตอบได้หลายคำตอบ ว่าตนเองเคยถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลในรูปแบบใดบ้าง ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบของการถูกลั่นแกล้งที่มีลำดับสูงสุดใน 3 ลำดับแรก ได้แก่ การถูกล้อเลียน คิดเป็นร้อยละ

42.3 การโจมตีด้วยถ้อยคำรุนแรง คิดเป็นร้อยละ 31.5 และ การใส่ร้ายให้เกิดการเข้าใจผิด คิดเป็นร้อยละ 25.0 ตามลำดับ (รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 รูปแบบของการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล

ลำดับ	รูปแบบการถูกกลั่นแกล้ง	จำนวนผู้ตอบ	จำนวนข้อมูล	ร้อยละ
1	การถูกล้อเลียน	169	400	42.3
2	การถูกโจมตีด้วยถ้อยคำรุนแรง	126	400	31.5
3	การถูกใส่ร้ายให้เกิดการเข้าใจผิด	100	400	25.0
4	การถูกปล่อยข่าวลือไปในทางเสียหาย	70	400	17.5
5	การถูกทำให้หวาดกลัว	53	400	13.3
6	การถูกข่มขู่	46	400	11.5
7	การถูกแอบถ่ายภาพหรือคลิปวิดีโอแล้วไปตัดต่อในทางเสียหาย	31	400	7.8

3. ผลการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงและความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล

ในกรอบแนวความคิดของการวิจัยนี้จะมีตัวแปรอยู่ทั้งหมด 2 ตัว คือ ตัวแปรอิสระ คือ พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยง (Risk Behavior) และตัวแปรตาม คือ การรับรู้ถึงความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล (Perceived Risk of Cyber Bullying) ผลการศึกษาพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงของกำลังพลในกองทัพบก พบว่า ส่วนใหญ่กำลังพลในกองทัพบกมีพฤติกรรมเสี่ยงในภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” โดยพฤติกรรมเสี่ยงที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ การมีเพื่อนที่ไม่รู้จักในสื่อสังคมออนไลน์ ($\bar{X}=3.16$, S.D.=0.28) รองลงมาคือ การแชทกับคนแปลกหน้าผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ($\bar{X}=3.04$, S.D.=0.39) และลำดับที่สาม คือ การให้เพื่อนใช้โทรศัพท์มือถือในขณะที่ยังล็อกอินในสื่อสังคมออนไลน์อยู่ ($\bar{X}=3.00$, S.D.=0.37) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความเสี่ยงของพฤติกรรม

รหัส	การกระทำพฤติกรรมเสี่ยง	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความเสี่ยงของพฤติกรรม	Cronbach's Alpha
RISK1	การแชทกับคนแปลกหน้า	3.04	0.39	ปานกลาง	0.88
RISK2	การนัดเจอกับคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จักมาก่อน	2.48	0.49	น้อย	
RISK3	การให้เพื่อนใช้โทรศัพท์มือถือในขณะที่ยัง Log In ในสื่อสังคมออนไลน์	3.00	0.37	ปานกลาง	
RISK4	มีเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน	3.16	0.28	ปานกลาง	
RISK5	การลืม Log Out เมื่อใช้สื่อสังคมออนไลน์ในเครื่องสาธารณะ	2.80	0.41	ปานกลาง	
ระดับความเสี่ยงของพฤติกรรมเสี่ยง		2.90	0.41	ปานกลาง	

ผลการศึกษาการรับรู้ความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลของกำลังพลในกองทัพบก พบว่า กำลังพลมีการรับรู้ความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลในภาพรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” โดยการรับรู้ที่สื่อสังคมออนไลน์จะรองรับการใช้งานได้อย่างถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.11$, S.D.=0.49) รองลงมาคือ การรับรู้ถึงความเสี่ยงปลอดภัยจากการถูกกลั่นแกล้งเมื่อใช้สื่อสังคมออนไลน์

($\bar{X}$ =3.08, S.D.=0.32) ลำดับสุดท้าย คือ การรู้สึกปลอดภัยจากการถูกกลั่นแกล้งเมื่อใช้สื่อสังคมออนไลน์ ($\bar{X}$ =3.02, S.D.=0.37) รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับการรับรู้ถึงความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล

รหัส	การรับรู้ถึงความเสี่ยง	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับการรับรู้ถึง ความเสี่ยงในการ ถูกกลั่นแกล้ง	Cronbach's Alpha
PRK1	ฉันรู้สึกมั่นคงปลอดภัยจากการถูก กลั่นแกล้งเมื่อใช้สื่อสังคมออนไลน์	3.08	0.32	ปานกลาง	0.83
PRK2	ฉันรู้ว่าสื่อสังคมออนไลน์จะรองรับ การใช้งานของฉันได้อย่างถูกต้อง	3.11	0.49	ปานกลาง	
PRK3	ฉันรู้สึกปลอดภัยจากการถูกกลั่นแกล้ง เมื่อใช้สื่อสังคมออนไลน์	3.02	0.37	ปานกลาง	
ระดับการรับรู้ถึงความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้ง		3.07	0.51	ปานกลาง	

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ก่อนที่จะทำการทดสอบสมมติฐานนั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อตกลงเบื้องต้นในการใช้สมการการถดถอยเชิงพหุคูณก่อน (Multiple Regression Assumption Testing) ได้แก่ 1) ความสัมพันธ์เชิงเส้นของตัวแปร (Linearity) 2) การแจกแจงแบบปกติของข้อมูล (Normality) 3) ความเป็นเอกพันธ์ของการกระจาย (Homoscedasticity) (Hair et al., 2010) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ข้อมูลทั้งหมดเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์ภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ (Multicollinearity) ของตัวแปรอีกด้วย โดยพิจารณาจากค่า Variance Inflation Factor (VIF) โดยถ้าหากตัวแปรที่ใช้ในงานวิจัยนี้ ไม่มีภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ จะต้องมามีค่า $VIF < 10$ (Hair et al., 2010) เมื่อทำการวิเคราะห์แล้วพบว่า มีค่า VIF อยู่ระหว่าง 1.91-2.96 ซึ่งต่ำกว่า 10 จึงเป็นหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่า ในงานวิจัยนี้ไม่เกิดภาวะร่วมเส้นตรงเชิงพหุ

ผลการทดสอบสมมติฐานพบว่า มีพฤติกรรมเสี่ยงอยู่ 3 พฤติกรรมที่มีอิทธิพลเชิงบวกต่อความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล ได้แก่ การแชทกับคนแปลกหน้า ($\beta=0.24$, $t=12.79$, $p\text{-value}=0.00$) การนัดเจอกับคนแปลกหน้าในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่รู้จักมาก่อน ($\beta=0.25$, $t=15.33$, $p\text{-value}=0.00$) และการมีเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน ($\beta=0.25$, $t=15.99$, $p\text{-value}=0.00$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 รายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบสมมติฐาน

พฤติกรรมเสี่ยง	β	t	p-value	VIF
การแชทกับคนแปลกหน้า	0.24	12.79	0.00**	2.96
การนัดเจอกับคนแปลกหน้าในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน	0.25	15.33	0.00**	2.76
การให้เพื่อนใช้โทรศัพท์มือถือในขณะที่ยัง Log In ในสื่อสังคมออนไลน์	0.09	0.63	0.53	2.01
มีเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน	0.25	15.99	0.00**	1.91
การลิม Log Out เมื่อใช้สื่อสังคมออนไลน์ในเครื่องสาธารณะ	0.01	0.62	0.54	2.12
Constant=0.90, $R^2=0.903$, Adjusted $R^2=0.901$				

หมายเหตุ. ตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้ถึงความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้ง, **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การรับรู้ความเสี่ยงและการแก้ปัญหาการถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบก” อภิปรายผลได้ดังนี้

1. รูปแบบของการถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ที่กำลังพลในกองทัพบกถูกลั่นแกล้งมากที่สุด ได้แก่ การถูกล้อเลียน โดยผลการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของปองมล สุรัตน์ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “สาเหตุและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการรังแกผ่านโลกไซเบอร์: กรณีศึกษาเยาวชนไทยผู้ถูกรังแก” อีกทั้งผลการศึกษาของงานวิจัยนี้ ยังไปสอดคล้องกับการศึกษาของสุภาวดี เจริญวานิช (2560) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การรังแกกันผ่านพื้นที่ไซเบอร์: ผลกระทบและการป้องกันในวัยรุ่น” และยังไปสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ และคณะ (2552) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมการข่มเหงรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของเยาวชนไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยผลการศึกษาของงานวิจัยข้างต้นที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น พบว่า พฤติกรรมกรังแกบนพื้นที่ไซเบอร์ที่เกิดขึ้นบ่อยที่สุด คือ การถูกลั่นแกล้งด้วยวาจา โดยการถูกลั่นแกล้งแบบปกติที่มีการเผชิญหน้ากันนั้น การถูกลั่นแกล้งด้วยวาจา คือ การใช้คำพูดในการถูกลั่นแกล้ง แต่การถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ คือ การใช้ตัวอักษรหรือตัวหนังสือในการถูกลั่นแกล้ง โดยใช้คำพูดที่ทำร้ายจิตใจ เพื่อเหยียดหยามหรือล้อเลียน ซึ่งผลการวิจัยในกลุ่มวัยรุ่นนั้น มีความเห็นว่า ความเจ็บปวดของการถูกลั่นแกล้งด้วยวาจาหรือการถูกล้อเลียนนั้น มีความเจ็บปวดและฝังลึกที่ยาวนานมากกว่าการถูกทำร้ายทางร่างกาย เช่น การถูกชกต่อยหรือถูกตบหน้า และถึงแม้ว่ากำลังพลในกองทัพบกจะเป็นวัยผู้ใหญ่แล้วก็ตาม ความเจ็บปวดของการถูกลั่นแกล้งด้วยวาจาก็ทำให้มีความเจ็บปวดที่ฝังลึกเช่นเดียวกัน และวิธีการถูกลั่นแกล้งโดยใช้การแสดงวาจาถูกเหยียดหยามก็เป็นวิธีที่ผู้ทำการถูกลั่นแกล้งผู้อื่นบนพื้นที่ไซเบอร์มักจะกระทำมากที่สุดเช่นกัน (สรานนท์ อินทนนท์ และพลินี เสริมสินศิริ, 2561, น. 1400) ดังนั้น จึงไม่น่าแปลกใจที่การพูดจาล้อเลียนหรือบางครั้งเป็นการแซวระหว่างกันไปมาบนพื้นที่ไซเบอร์ จะเป็นพฤติกรรมที่มีการทำมากที่สุดบนพื้นที่ไซเบอร์ ซึ่งการพูดเล่นล้อเลียนกันไปมา อาจนำไปสู่การถูกลั่นแกล้งผู้อื่นโดยที่ผู้กระทำนั้นมีความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

2. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาในเบื้องต้น (Preliminary Research) ถึงการถูกลั่นแกล้งในกลุ่มของกำลังพลในกองทัพบก ผลการศึกษาพบว่า กำลังพลในกองทัพบกมีอัตราการถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ อยู่ที่ร้อยละ 45 การค้นพบการถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบกในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตหลายงานที่ค้นพบการถูกลั่นแกล้งของคนในสังคมไทยในหลายระดับชั้นและหลายแบบ ซึ่งการถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์จะเริ่มถูกลั่นแกล้งตั้งแต่วัยนักเรียนชั้นประถมศึกษาไปจนกระทั่งถึงวัยทำงาน (เฉลิมรัตน์ สามัคภูมิพิพ์, 2558; ชินดนัย ศิริสมฤทัย, 2560; ชุตินาถ ศักรินทรกุล และอลิสา วัชรสินธุ, 2557; ณัฐรัชต์สาเมะ และคณะ, 2557; ปองมล สุรัตน์, 2561; ปองมล สุรัตน์ และคณะ, 2561; วัฒนาวดี ศรีวัฒนพงศ์ และพิมพ์กา ธาณินพงศ์, 2558; สรานนท์ อินทนนท์ และพลินี เสริมสินศิริ, 2561; สุภาวดี เจริญวานิช, 2560; อมรทิพย์ อมราภิบาล, 2559; อัปสร เสถียรทิพย์, 2560)

ผลการศึกษาในครั้งนี้ทำให้พบว่า ถึงแม้กำลังพลในกองทัพบกจะเป็นวัยผู้ใหญ่ที่มีความสามารถในการคิดไตร่ตรองและแก้ไขปัญหาดีกว่าวัยที่กำลังศึกษาอยู่ อีกทั้งยังเป็นเพศชายที่มีความแข็งแกร่งซึ่งไม่น่าจะถูกถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ แต่เมื่อได้ทำการศึกษาเจาะจงลงไปเฉพาะเพศชายก็ทำให้พบว่าถูกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ได้เช่นเดียวกับเพศหญิงและช่วงวัยอื่น ๆ เช่นกัน และเมื่อผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ในเชิงลึกเพิ่มเติม โดยทำการวิเคราะห์แยกตามกลุ่มชั้นยศที่ใช้ในการเก็บข้อมูล 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มพลทหาร กลุ่มนายทหารประทวน และกลุ่มนายทหารสัญญาบัตร พบว่า กลุ่มพลทหาร (n=167) อัตราการถูก

กลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล อยู่ที่ร้อยละ 45.5 กลุ่มนายทหารประทวน (n=168) มีอัตราการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล อยู่ที่ร้อยละ 44.6 และกลุ่มนายทหารสัญญาบัตร (n=65) มีอัตราการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล อยู่ที่ร้อยละ 44.6 ซึ่งอยู่ในอัตราที่สูงทั้ง 3 กลุ่ม โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยในอดีตที่พบว่า นักเรียนที่อยู่ในระดับที่โตขึ้น จะมีอัตราการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลที่สูงขึ้น เช่น ผลการศึกษาของ ชูตินาถ ศักรินทร์กุล และอลิสรา วัชรสินธุ (2557) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ความชุกของการข่มเหงรังแกและปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น มีอัตราการถูกกลั่นแกล้งอยู่ที่ร้อยละ 23.4 และยังไปสอดคล้องกับผลการศึกษาของวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ และคณะ (2552) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “พฤติกรรมของการข่มเหงรังแกผ่านโลกโซเชียลของเยาวชนไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร” พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีอัตราการถูกกลั่นแกล้งอยู่ที่ ร้อยละ 43.9 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า อัตราการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลไม่ได้น้อยลงเลย แต่กลายเป็นว่าเมื่ออายุมากขึ้น ก็มีอัตราการถูกกลั่นแกล้งที่สูงขึ้นด้วย ดังนั้น จึงไม่เป็นที่น่าแปลกใจที่กำลังพลในกองทัพบกที่มีอายุเฉลี่ยในงานวิจัยนี้เท่ากับ 27 ปี จะมีอัตราการถูกกลั่นแกล้งที่สูงกว่าร้อยละ 40 นอกจากนี้ในงานวิจัยของวิมลทิพย์ มุสิกพันธ์ และคณะ (2552); เฉลิรัตน์ สามัคภูมิพิพ (2558) ยังแสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างที่ถูกกลั่นแกล้งที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความเจริญ เช่น กรุงเทพมหานคร มีอัตราการถูกกลั่นแกล้งที่สูงกว่าพื้นที่อื่นอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของงานวิจัยนี้ที่ทำการศึกษาในกรุงเทพมหานครเช่นเดียวกัน

3. การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเฉพาะเพศชายในกลุ่มกำลังพลในกองทัพบก ซึ่งมีความแข็งแรงในทางกายภาพ นั่นคือ มีความแข็งแรงทางด้านร่างกาย โดยปกติจะไม่ถูกกลั่นแกล้งในทางกายภาพเท่าใดนัก เพราะผู้กลั่นแกล้งจะไม่กล้าทำการกลั่นแกล้งคนที่มีความแข็งแรงกว่าตนเอง แต่ผลการวิจัยในอดีตที่พบในประเทศไทย ก็แสดงให้เห็นว่าเพศชายก็มีโอกาสในการโดนกลั่นแกล้งเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของพรชนก ดาวประดับ และกัลยกร วรกุลลัญฐานี (2561) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วมในการกลั่นแกล้งบนพื้นที่สาธารณะออนไลน์” พบว่า เหยื่อของการกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลสาธารณะ เช่น ในเพจ Facebook ที่เป็นชุมชนขนาดใหญ่ และมีจำนวนผู้ติดตามมากกว่า 3 ล้านคน เช่น เพจอ๊เจ๊ียบเลียบด่วน เพจอีจัน และเพจสัตว์โลกอมตนั้นนั้น ผู้ถูกกลั่นแกล้งส่วนใหญ่จะเป็นเพศชายและจะถูกกลั่นแกล้งในรูปแบบของข้อความที่แสดงความคิดเห็นกันอย่างต่อเนื่องและมีการโต้ตอบกันไปมา จนกระทั่งเกิดความรุนแรงในลักษณะของการกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลเกิดขึ้น ดังนั้น การกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลที่เกิดขึ้นกับกำลังพลในกองทัพบก จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ ถึงแม้ว่ากำลังพลในกองทัพบกจะมีความแข็งแรงในทางกายภาพก็ตาม

4. การศึกษาช่องทางที่กำลังพลในกองทัพบกถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลมากที่สุด ได้แก่ Facebook สอดคล้องกับงานวิจัยของตฤณธวัช วงษ์ประเสริฐ และกุลทิพย์ ศาสตรระจุ (2559) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติและพฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊ก (Facebook) ของวัยทำงาน ในกรุงเทพมหานคร” ค้นพบว่า ผู้ที่ทำการกลั่นแกล้งจะทำการกลั่นแกล้งเหยื่อใน Facebook มากที่สุด และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพรชนก ดาวประดับ และกัลยกร วรกุลลัญฐานี (2561) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วมในการกลั่นแกล้งบนพื้นที่สาธารณะออนไลน์” พบว่า เพจใน Facebook ที่เป็นชุมชนขนาดใหญ่และมีผู้ติดตามมากนั้น เป็นพื้นที่เสี่ยงที่จะก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลได้ง่าย ซึ่งในประเด็นนี้ ยังไปสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี เจริญวานิช (2560) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การรังแกกันผ่านพื้นที่โซเชียล: ผลกระทบและการป้องกันในวัยรุ่น” ที่ค้นพบว่า

Facebook คือ พื้นที่เสี่ยงที่จะก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลมีเดียได้ง่ายกว่าพื้นที่อื่น ดังนั้น กำลังพลในกองทัพบก เมื่อมีการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์ โดยเฉพาะการใช้งาน Facebook ต้องมีการใช้งานอย่างระมัดระวังให้มากยิ่งขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดการกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลมีเดียเกิดขึ้น

5. การแก้ปัญหาของกำลังพลในกองทัพบกเมื่อถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล โดยจะแก้ปัญหาด้วยการจัดการกับเทคโนโลยีเป็นอันดับแรก เช่น การเปลี่ยนรหัสผ่านบ่อย ๆ หรือการใช้งานสื่อสังคมออนไลน์อย่างระมัดระวังมากขึ้น หรือในกรณีที่เกิดเหตุรุนแรงมากขึ้น อาจจะมีการแจ้งผู้ดูแลระบบ เป็นต้น เพราะกำลังพลในกองทัพบกมองว่า เป็นการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้นที่ทำได้ง่ายที่สุดและเป็นการป้องกันปัญหาต่อเนื่องและปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นตามมาในอนาคตอีกด้วย ซึ่งลักษณะการคิดและการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เป็นการแก้ปัญหาของวัยผู้ใหญ่ ผลการศึกษาดังกล่าว จึงไปขัดแย้งกับการศึกษาของสุภาวดี เจริญวานิช (2560) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การรังแกกันผ่านพื้นที่โซเชียล: ผลกระทบและการป้องกันในวัยรุ่น” พบว่า การแก้ปัญหาเมื่อถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลจะแก้ปัญหาโดยการจัดการกับตนเองก่อน เพราะบางครั้งไม่รู้ว่าจะเพราะเหตุใดตนเองจึงถูกกลั่นแกล้ง จึงไม่สามารถป้องกันตนเองล่วงหน้าได้ ดังนั้น การวางแผนและทำให้ไม่สนใจต่อการถูกกลั่นแกล้ง จึงเป็นวิธีที่ทำให้สบายใจมากที่สุด ซึ่งผลการวิจัยของสุภาวดี เจริญวานิช (2560) ยังไปสอดคล้องกับการศึกษาของสรานนท์ อินทนนท์ และพลินี เสริมสินศิริ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิธีการป้องกันการกลั่นแกล้งบนโลกโซเชียลของวัยรุ่น” ที่ค้นพบว่า วิธีแก้ปัญหากลุ่มวัยรุ่น คือ การป้องกันตนเองดีที่สุด เพราะไม่สามารถไปจัดการกับคนกลั่นแกล้งได้ ซึ่งลักษณะการแก้ปัญหากลั่นแกล้งในกองทัพบกนั้น จะเป็นลักษณะการแก้ปัญหาแบบป้องกัน โดยการจัดการกับสิ่งที่สามารถจัดการได้ก่อนในทันที เช่น การเปลี่ยนรหัสผ่านหรือการ Log out จากสื่อสังคมออนไลน์ และลำดับต่อไปคือการจัดการกับตนเอง ซึ่งไปสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้น โดยการจัดการกับตนเองของกำลังพลในกองทัพบก คือ การปล่อยวางไม่สนใจต่อการกลั่นแกล้ง อาจเป็นเพราะกำลังพลอยู่ในวัยผู้ใหญ่ ที่สามารถบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้และไม่ได้มองว่าเป็นปัญหาใหญ่ในชีวิต จึงสามารถเพิกเฉยต่อการกลั่นแกล้งดังกล่าว แค่นี้ก็รับรู้ ว่าตนเองถูกกลั่นแกล้งเท่านั้น

6. ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมเสี่ยงที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ถึงการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล มี 3 พฤติกรรม โดยพฤติกรรมที่มีผลต่อความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งมากที่สุด ได้แก่ การมีเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ที่ไม่รู้จักกันมาก่อน สอดคล้องกับการศึกษาของสรานนท์ อินทนนท์ และพลินี เสริมสินศิริ (2561) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาวิธีการป้องกันการกลั่นแกล้งบนโลกโซเชียลของวัยรุ่น” ผลการศึกษาในงานนี้ค้นพบว่า การมีเพื่อนสนิทที่ดีจะช่วยให้มีสติในการกระทำและดักเตือนกัน รวมถึงเมื่อจะกระทำการสิ่งใดก็ตาม ก็จะมีความเกรงใจและไม่ชักชวนกันกระทำการข่มเหงรังแกหรือกลั่นแกล้งผู้อื่น นอกจากนี้ยังไปสอดคล้องกับงานวิจัยของอนันต์ วิวัฒนเดชา (2560) ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์ต่อความรุนแรงของการกลั่นแกล้งทางโซเชียล” ที่ค้นพบว่า ประชากรในกรุงเทพมหานครนั้น จะมีเพื่อนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนและมาเป็นเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์สูงถึงร้อยละ 79.3 สอดคล้องกับข้อค้นพบว่า กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามที่มีเพื่อนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนและมาเป็นเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์นั้นเคยทั้งเป็นผู้ถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียล เป็นผู้กลั่นแกล้งคนอื่นบนพื้นที่โซเชียล และเห็นคนอื่นถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลสูงถึงร้อยละ 56.2 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การมีเพื่อนจำนวนมากที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนในชีวิตความเป็นจริงนั้น เป็นพฤติกรรมเสี่ยงก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการกลั่นแกล้งบนพื้นที่โซเชียลในทุกรูปแบบ ทั้งการเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้งและการเป็นผู้กระทำการกลั่นแกล้งนั้น

เสียเอง อีกทั้งยังไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ Zhao et al. (2008) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง “*Perceived Risk And Chinese Consumers’ Internet Banking Services Adoption*” โดยในงานวิจัยดังกล่าว ได้เน้นศึกษาความเสี่ยงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ออนไลน์โดยเฉพาะ ผลการศึกษาพบว่า การที่มีพฤติกรรมเสี่ยงนั้นจะทำให้เกิดผลลัพธ์ในเชิงลบกับตนเองได้ ซึ่งการเกิดผลลัพธ์ในเชิงลบนั้น Zhao et al.(2008) ได้มีความเห็นว่ามีโอกาสในการเกิดการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ด้วยเช่นกัน การมีเพื่อนที่ไม่เคยรู้จักกันมาก่อนในชีวิตปดตินั้น จึงเป็นความเสี่ยงชนิดหนึ่ง เพราะแม้กระทั่งเพื่อนที่รู้จักกันในชีวิตความเป็นจริงก็ยังมีโอกาสที่จะมีการกระทบกระทั่งกันได้ แต่โดยบริบทของการที่รู้จักกันมาก่อนยังทำให้มีความเกรงใจหรือความหวาดกลัวในการที่จะกลั่นแกล้งกันอยู่บ้าง แต่สำหรับเพื่อนที่เพิ่งจะเข้ามาทำความรู้จักกันบนสื่อสังคมออนไลน์นั้น ยังไม่รู้จักกันดีพอ จึงยังไม่มีความเกรงใจต่อกัน ดังนั้น เมื่อมีการแสดงความคิดเห็นที่มีลักษณะโต้ตอบกันไปมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถพบเห็นได้โดยง่ายในสื่อสังคมออนไลน์ในปัจจุบันนี้ จึงเป็นจุดเริ่มต้นของการกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ที่เกิดขึ้นบ่อยที่สุดคือ การพูดจาโดยใช้คำรุนแรงและการพูดจาถูกเหยียดหยาม ดังนั้น กำลังพลในกองทัพบกจึงไม่ควรเปิดรับเพื่อนใหม่ในสื่อสังคมออนไลน์โดยง่าย ควรที่จะคัดกรองในการเปิดรับคนที่จะมาเป็นเพื่อนในสื่อสังคมออนไลน์ของตนเอง ก็จะเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่จะช่วยให้มีความเสี่ยงในการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ลดลงได้

ข้อจำกัดและข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาเบื้องต้นเพื่อศึกษาการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบกเพศชาย จึงจำกัดขอบเขตของการศึกษาไว้เฉพาะเพศชายเท่านั้น ดังนั้น ผลการศึกษาในครั้งนี้ จึงสามารถนำมาอธิบายได้เฉพาะในกลุ่มกำลังพลของกองทัพบกเพศชายเท่านั้น แต่การถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ ไม่ได้จำกัดว่าจะเป็นเพศใดเพศหนึ่งเท่านั้น ทุกเพศสามารถถูกกลั่นแกล้งได้เช่นเดียวกัน ดังนั้น การศึกษาเพิ่มเติมในกลุ่มกำลังพลในกองทัพบกเพศหญิง จึงเป็นหัวข้อที่น่าสนใจในการศึกษาต่อในครั้งต่อไป

2. การถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์มีผลการวิจัยในอดีตแสดงให้เห็นว่ามีผลต่อสุขภาพจิต เช่น ภาวะทุกข์ใจ ภาวะการหดหู่ซึมเศร้า หรือภาวะที่เลวร้ายมากยิ่งขึ้น คือการคิดทำร้ายตนเองหรือการฆ่าตัวตาย เป็นต้น จึงทำให้การศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบกเป็นอีกเรื่องที่น่าสนใจที่จะทำการศึกษาเพิ่มเติมอีกเช่นกัน

3. งานวิจัยนี้ทำการศึกษาเพียงด้านเดียว คือทำการศึกษาเฉพาะในมุมมองของผู้ถูกกลั่นแกล้ง (Victims) เท่านั้น ซึ่งผลการวิจัยในอดีตหลายงานแสดงให้เห็นว่า ผู้ถูกกลั่นแกล้งนั้น ในเวลาต่อมา มักจะกลายเป็นผู้กระทำการกลั่นแกล้งผู้อื่นด้วยเช่นกัน ดังนั้น การศึกษาการกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของกำลังพลในกองทัพบก โดยเฉพาะเพศชายเพียงอย่างเดียว ควรที่จะทำการศึกษาให้ครบทุกด้าน ทั้งในด้านผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง (Victim View) ผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่น (Bully View) และผู้ที่เป็นทั้งผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งและผู้ที่ทำการกลั่นแกล้งผู้อื่นในเวลาเดียวกัน (Bully and Victim View) จะทำให้เข้าใจและเห็นภาพของการกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ของเพศชายได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

4. เนื่องจากผลการศึกษาในครั้งนี้ เป็นการศึกษาจากมุมมองของการเป็นเหยื่อ (Victim View) หรือจากมุมมองของผู้ถูกกลั่นแกล้งและเป็นการศึกษาในเรื่องทั่วไป มิใช่ความรับผิดชอบในเรื่องงาน ข้อเสนอแนะของการศึกษานี้ จึงเป็นข้อเสนอแนะทั่วไป โดยจากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์เป็นเรื่องที่เจอได้ทุกเพศและทุกวัย แต่จะมีอัตราการถูกกลั่นแกล้ง รวมถึงความ

หนักและเบาที่แตกต่างกันออกไปตามช่วงอายุ ถึงแม้ว่ากำลังพลในกองทัพบกจะอยู่ในวัยผู้ใหญ่ ก็มีอัตรา การถูกกลั่นแกล้งที่สูงในทุกชั้นยศเช่นกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์นั้น สามารถ ถูกกลั่นแกล้งได้เสมอหน้าและไม่มีการแบ่งชั้นอีกด้วย อีกทั้งจากผลการศึกษายังแสดงให้เห็นถึงความเสี่ยง ที่จะถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์นั้น ส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ตัวบุคคลนั้น กระทำให้เกิดความเสี่ยงนั้นขึ้นเอง โดยหลักจะเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการเปิดรับคนแปลกหน้าในโลกออนไลน์เข้ามาเป็นเพื่อนในสังคม ออนไลน์ของตนเอง โดยเริ่มจากการเปิดรับเป็นเพื่อนก่อน ในลำดับต่อมาก็จะเกิดการพูดคุยทำความรู้จัก และสุดท้ายคือ การนัดเจอกันเพื่อทำความรู้จักกันจริง ๆ ซึ่งการกระทำดังกล่าวนี้เอง เป็นสิ่งที่ทำให้ เป็นส่วนหนึ่งของการถูกกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์ การให้ความรู้กับกำลังพลในกองทัพบกที่ถูกต้อง เช่น การรับฟังการบรรยายจากวิทยากรหรือการให้ตัวอย่างเหตุการณ์เพื่อเป็นกรณีศึกษา ก็จะทำให้กำลังพล เข้าใจได้อย่างชัดเจนขึ้นว่าการกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์เกิดขึ้นได้ง่ายดาย เพราะในบางครั้งอาจเกิดจาก เพียงแค่การใช้คำพูดแซวกันไปมาเท่านั้น การได้เรียนรู้ถึงวิธีการรับมือและวิธีการป้องกันอย่างถูกต้อง ก็จะไม่เกิดการบานปลายลุกลามไปจนถึงกลายเป็นปัญหากับงานในหน้าที่ รวมถึงเสื่อมเสียชื่อเสียงของ หน่วยงานต้นสังกัดของตนเองได้

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณกำลังพลของกองทัพบกทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบ แบบสอบถามในครั้งนี้ และขอขอบคุณนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพาที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวม ข้อมูลเป็นอย่างดี

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมรัตน์ สามคุ้มพิมพ์. (2558). สถานการณ์การกลั่นแกล้งบนพื้นที่ไซเบอร์และแนวทางการวัดประเมิน. *วารสารวัดผลทางการศึกษา*, 32(92), 1-12.
- ซินดนัย สิริสมฤทัย. (2560). *การรับรู้ ทัศนคติ และความตั้งใจในการเกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์* (รายงานการค้นคว้าอิสระ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- ชุตินาถ ศักรินทร์กุล และอลิสรา วัชรสินธุ. (2557). ความชุกของการข่มเหงรังแกและปัจจัยด้านจิตสังคมที่เกี่ยวข้องในเด็กมัธยมต้น เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*, 59(3), 221-230.
- ณัฐรัชต์ สาเมาะ, พิมพ์วัลย์ บุญมงคล, Timo, T. O., ธนภูมิ สามัคคีคารมย์, และThomas, E. G. (2557). การรับรู้ของเยาวชนต่อการรังแกในพื้นที่ไซเบอร์. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 6(1), 351-364.
- ตฤณธวัช วงษ์ประเสริฐ, และกุลทิพย์ ศาสตรระจุ. (2559). ทัศนคติและพฤติกรรมการใช้งานเฟซบุ๊ก (Facebook) ของวัยทำงานในกรุงเทพมหานคร. *วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการสื่อสาร*, 3, 29-46.
- อัยการ ตุดแก้ว, เกษตรชัย และหิมา, และฤทัยชนนี สิทธิชัย. (2562). แนวทางการป้องกันพฤติกรรมกรังแกบนโลกไซเบอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 11(1), 91-106.
- ปองกมล สุรัตน์. (2561). สาเหตุและผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับการรังแกผ่านโลกไซเบอร์: กรณีศึกษาเยาวชนไทยผู้ถูกรังแก. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 4(1), 260-273.
- ปองกมล สุรัตน์, ธาตุกร จันประเสริฐ, และนำชัย ศุภฤกษ์ชัยสกุล. (2561). กระบวนการรังแกผ่านโลกไซเบอร์ในเยาวชนไทย: การศึกษาแบบพหุกรณี. *วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 4(2) 61-79.
- พรชนก ดาวประดับ และกัลยกร วรกุลลัญฐานี. (2561). รูปแบบและลักษณะการมีส่วนร่วมในการกลั่นแกล้งบนพื้นที่สาธารณะออนไลน์. *วารสารการสื่อสารและการจัดการ* นิตยสาร, 4(3), 63-78.
- พิมพ์วัลย์ บุญมงคล, ณัฐรัชต์ สาเมาะ, มุจลินท์ ชลรัตน์, และโธมัส กวาดามุส. (2558). *การพัฒนาศักยภาพเครือข่ายโรงเรียนเพื่อลดความรุนแรงในพื้นที่ออนไลน์ในกลุ่มเยาวชน* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.

- เมทินี สุวรรณกิจ. (2560). มาตรการทางกฎหมายในการคุ้มครองเด็กและเยาวชนจากการถูกกลั่นแกล้งในสังคมออนไลน์. *วารสารนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 10(2), 49-70.
- ฤทัยชนนี สิทธิชัย และฉันทยากร ตุดเกื้อ. (2560). พฤติกรรมการรังแกบนโลกไซเบอร์ของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนใต้. *วารสารวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์*, 28(1), 86-99.
- วิมลทิพย์ มุสิกพันธ์, ศิวพร ปกป้อง, นันทนัช สงศิริ, และปองกมล สุรัตน์. (2552). *พฤติกรรมการข่มเหงรังแกผ่านโลกไซเบอร์ของเยาวชนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: ปัญญาสมาคมพันธ์เพื่อการวิจัยความเห็นสาธารณะแห่งประเทศไทย.
- วัฒนาวดี ศรีวัฒนพงศ์ และพิมพ์ภา ธาณินพงศ์. (2558). สื่ออิเล็กทรอนิกส์และอินเทอร์เน็ตที่มีต่อพฤติกรรมการรังแกของนักเรียนในโรงเรียน เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารการสื่อสารและการจัดการ นิต้า*, 1(2), 128-144.
- สรานนท์ อินทนนท์ และพลินี เสริมสินศิริ. (2561). การศึกษาวิธีการป้องกันการกลั่นแกล้งบนโลกไซเบอร์ของวัยรุ่น. ใน *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ UTCC Academic day ครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2562). *พฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยปี 2562* (รายงานการสำรวจ). กรุงเทพฯ: กระทรวงดิจิทัลเศรษฐกิจและสังคม.
- สุภาวดี เจริญวานิช. (2560). การรังแกผ่านพื้นที่ไซเบอร์: ผลกระทบและการป้องกันในวัยรุ่น. *วารสารวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี*, 25(4), 639-648.
- สุวิมล ติรภานันท์. (2548). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์: แนวทางสู่การปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อนันต์ วิวัฒนเดชา. (2560). ปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีสื่อสังคมออนไลน์ต่อความรุนแรงของการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: วิทยาลัยนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อมรทิพย์ อมราภิบาล. (2559). เหตุการณ์รังแกผ่านโลกไซเบอร์ในกลุ่มเยาวชน: ปัจจัยเสี่ยง ผลกระทบต่อสุขภาพจิตและการปรึกษาบุคคลที่สาม. *วารสารวิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา*, 14(1), 59-73.
- อัปสร เสถียรทิพย์. (2560). *การศึกษาความรุนแรงทางโซเชียลมีเดียและการรับรู้ของวัยรุ่น* (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: สถาบันสื่อเด็กและเยาวชน.
- David-Ferdon C, and Hertz M.F. (2007). Electronic media, violence, and adolescents: an emerging public health problem. *Journal of Adolesc Health*, 41(6), 1-5.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B.J., and Anderson, R. E. (2010). *Multivariate Data Analysis* (7th ed.). New Jersey: Prentice Hall.
- Kowalski, R. M., Limber, S. P., and Agatston, P. W. (2008). *Cyber bullying: bullying in the digital age*. Massachusetts: Blackwell.
- Paul, L. (2011). *Bullying in Schools: What you need to know*. New Jersey: Townsend Press Inc.
- Pomari, D., and Wood, J. (2010). Peer and cyber aggression in secondary school students: The role of moral disengagement, hostile attribution bias, and outcome expectancies. *Aggressive Behavior*, 36, 81-94.
- Raskauskas, J. and Stoltz, A. D. (2007). Involvement in traditional and electronic bullying among adolescents. *Developmental Psychology*, 43, 564-575.
- Strom, P. S., and Strom, R. D. (2005). When teens turn cyberbullies. *The Educational Digest*, 71(4), 35-41.
- Tokunaga, R. S. (2010). Following you home from school: A critical review and synthesis of research on cyberbullying victimization. *Computers in Human Behavior*, 26, 267-277.
- Wolak, J., Mitchell, K. and Finkelhor, D. (2007). Does online harassment constitute bullying? An exploration of online harassment by known peers and online-only contacts. *Journal of Adolescent Health*, 41, 551-558.
- Zhao, A. L., S. Hammer-Lloyd and M. M. H. G. Philippa Ward. (2008). Perceived risk and Chinese consumers' internet banking services adoption. *International Journal of Bank Marketing*, 26(7), 505-525.